

Asia: VM183:00/2017 ja VM/1631/03.01.00/2018

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi julkisen hallinnon tiedonhallinnasta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Salon kaupunki yhtyy Suomen Kuntaliiton 27.9.2018 antamaan lausuntoon.

2. Arvionne lukuun 2 Nykytila

-

3. Arvionne lukuun 3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

-

5. Kommentit ja huomiot lakiehdotuksen lukuun 1 yleiset säännökset (pykälät 1-4 ja niiden yksityiskohtaiset perustelut)

2 § Määritelmät

Salon kaupunki yhtyy Kansallisarkiston 20.9.2018 antamaan lausuntoon.

Lakiehdotuksen määritelmässä arkistoinnilla tarkoitetaan ”viranomaisen toiminnassa syntyneiden tietoaineistojen tai niiden osien siirtämistä tietovarannosta arkistoon kulttuuriperinnön säilyttämistä, tieteellistä ja historiallista tutkimusta varten”. Yksityiskohtaisissa perusteluissa kohtaa täsmennetään vielä seuraavasti: ”arkistoinnissa tiedot siirretään viranomaisten asiankäsittelystä tai palvelutuotannosta arkistoon, josta niitä käsitellään enää kulttuuriperintö- ja tutkimustarkoituksiin”. Määritelmä ei kunnissa toimi sen paremmin paperisessa kuin sähköisessä maailmassakaan. Arkistotiloihin ja sähköisiin arkistoihin siirretään sekä pysyvästi että määräajan säilytettäviä asiakirjoja. Asiakirjoihin joudutaan palaamaan muissakin kuin kulttuuriperintöä ja tutkimusta koskevissa tarkoituksissa ja niihin saatetaan joutua palaamaan vielä pitkänkin ajan kuluttua. Tarvitaanko siis ”arkistojen arkistoja”, jonne tietoaineistot jossain vaiheessa siirretään? Milloin tämä

siirto tapahtuisi eli milloin tietoaaineistoon ei ole tarvetta palata kuin kulttuuriperintö- ja tutkimustarkoituksissa? Vai onko asiaa katsottu vain valtion virastojen näkökulmasta – nehän siirtävät 40 vuotta vanhat aineistonsa Kansallisarkistoon, tai ajateltu jo yhteistä ratkaisua viranomaisaineistojen sähköisestä säilytyksestä?

4 § Tiedonhallinnan järjestäminen tiedonhallintayksikössä

Tiedonhallintayksikön johdon tehtävät on lakiesityksessä kuvattu suhteellisen selkeästi.

Huomiota kiinnitti kuitenkin se, että pykälän 3 kohdassa koulutuksen tarjonta ulotetaan myös tiedonhallintayksikön lukuun toimiviin. Käytännön tasolla tiedonhallintayksikön lukuun toimivan henkilön koulutukseen osallistumisesta koituu lisäkustannuksia tiedonhallintayksikölle. Koulutukseen osallistumisesta olisi sovittava sopimuksen teon yhteydessä, jotta koulutukseen osallistumisesta tulisi velvoittavaa. Tosin 3 kohdassa sanotaan, että tiedonhallintayksikön johdon on huolehdittava, että tarjolla on koulutusta. Siinä ei sanota, että tiedonhallintayksikön olisi huolehdittava siitä, että koulutukseen myös osallistutaan. Onko koulutuksen tarjoamisessa ilman osallistumisvelvoitetta kuitenkaan mitään mieltä?

Jos tiedonhallintayksikön johdon on huolehdittava myös tiedonhallintayksikön lukuun toimivan koulutustarjonnasta, mikä rooli on tiedonhallintayksikön lukuun toimivan tahon itse järjestämällä koulutuksella. Kärjistetysti sanoen - voiko se velvoittaa tiedonhallintayksikön tarjoamaan koulutusta aina niin halutessaan.

Sinällään on hyvä, että pyritään edistämään tiedonhallintayksikön lukuun toimivan tietoisuutta tiedonhallintaa koskevasta säädöksistä, määräyksistä ja ohjeista. Voisiko koulutuksen sijaan puhua ohjeistamisesta tiedonhallintayksikön lukuun toimivien kohdalla?

6. Kommentit ja huomiot lakiehdotuksen lukuun 2 Julkisen hallinnon tiedonhallinnan yleinen ohjaus (pykälät 5-9 ja niiden yksityiskohtaiset perustelut)

7 § Julkisen hallinnon tiedonhallintalautakunta

Salon kaupunki yhtyy Suomen Kuntaliiton 27.9.2018, Museoviraston 27.9.2018 ja Kansallisarkiston 20.9.2018 antamiin lausuntoihin.

7. Kommentit ja huomiot lakiehdotuksen lukuun 3 Tiedonhallinnan suunnittelu ja kuvaaminen (pykälät 10-12 ja niiden yksityiskohtaiset perustelut)

Salon kaupunki yhtyy Suomen Kuntaliiton 27.9.2018 ja Kansallisarkiston 20.9.2018 antamiin lausuntoihin.

8. Kommentit ja huomiot lakiehdotuksen lukuun 4 Tietoturvallisuus (pykälät 13-18 ja niiden yksityiskohtaiset perustelut)

15 § Tietojen siirtäminen tietoverkossa

Pykälä kaipaa täsmennystä sen osalta mitä henkilötiedolla tässä kohdassa tarkoitetaan. Käytännössä lähestulkoon jokainen viranomaisen asiakirja sisältää henkilötietoja.

16 § Tietoaineistojen turvallisuuden varmistaminen

Arkistolain 11 §:n mukaan ” Pysyvään säilytykseen määrätyt asiakirjat on laadittava ja tiedot tallennettava pitkäaikaista säilytystä kestäviä materiaaleja ja säilyvyyden turvaavia menetelmiä käyttäen siten kuin arkistolaitos erikseen määrää”. Arkistolain 12 §:n mukaan ” Asiakirjoja on säilytettävä siten, että ne ovat turvassa tuhoutumiselta, vahingoittumiselta ja asiattomalta käytöltä. Pysyvästi säilytettäviä asiakirjoja on säilytettävä sellaisissa arkistotiloissa kuin arkistolaitos erikseen määrää.” Toivottavasti viranomainen/tiedonhallintayksikkö saa jatkossakin näiden arkistolain pykälien tarkoittamia määräyksiä vastaavat määräykset.

9. Kommentit ja huomiot lakiehdotuksen lukuun 5 Turvallisuusluokittelu (pykälät 19-22 ja niiden yksityiskohtaiset perustelut)

-

10. Kommentit ja huomiot lakiehdotuksen lukuun 6 Asian ja palvelujen tiedonhallinta (pykälät 23-26 ja niiden yksityiskohtaiset perustelut)

Salon kaupunki yhtyy Suomen Kuntaliiton 27.9.2018 ja Kansallisarkiston 20.9.2018 antamiin lausuntoihin.

11. Kommentit ja huomiot lakiehdotuksen lukuun 7 Tietoaineistojen muodostaminen ja sähköinen luovutustapa (pykälät 27-31 ja niiden yksityiskohtaiset perustelut)

27 § Tietoaineistojen sähköinen muoto ja sen saatavuus

Lähtökohtaisesti tietoaineistojen sähköistämisen edistäminen on kannatettavaa.

Sähköiseen muotoon saattaminen tulisi kuitenkin rajoittaa vain lain voimaantulon jälkeen kertyvään aineistoon. Kaikkien aiemmin kertyneiden aineistojen sähköiseen muotoon muuttaminen ei ole järkevää saavutettuihin hyötyihin nähden.

Myös lain voimaan tulon jälkeen kertyvän aineiston suhteen on järkevää tehdä rajoituksia, mitkä asiakirjat on sähköiseen muotoon muutettava viitaten Turun yliopiston 26.9.2018 ja Säteilyturvakeskuksen 26.9.2018 antamiin lausuntoihin.

Tietoaineistojen sähköiseen muotoon saattaminen vaatii viranomaiselta lisäresursseja (mm. henkilöstöresurssit, laitehankinnat, ostopalvelut).

Salon kaupunki yhtyy myös Kansallisarkiston 20.9.2018 antamaan lausuntoon, jossa kysytään säännöksen suhteesta arkistolain 14a §:ään sekä pohditaan digitoinnin vaatimusmäärittelyä.

12. Kommentit ja huomiot lakiehdotuksen lukuun 8 Tietoaineistojen säilyttäminen ja arkistointi (pykälät 32-38 ja niiden yksityiskohtaiset perustelut)

Salon kaupunki yhtyy Museoviraston 27.9.2018, Joensuun kaupungin 25.9.2018 ja Kansallisarkiston 20.9.2018 antamiin lausuntoihin.

13. Kommentit ja huomiot lakiehdotuksen lukuun 9 Erinäiset säännökset (pykälät 39-40 ja niiden yksityiskohtaiset perustelut)

40 § Siirtymäsäännökset

Salon kaupunki yhtyy Suomen Kuntaliiton 27.9.2018 antamaan lausuntoon

14. Muut huomiot

Tiedonhallinnan käytännön työssä yhdeksi ongelmaksi on muodostunut tiedonohjaussuunnitelman siirtäminen tiedonohjausjärjestelmästä toiseen, kun yhteistä tietomallia/standardia siirtoon ei ole olemassa. Tällainen yhteinen tietomalli/standardi tulisi luoda. SÄHKE2-vaatimusten mukaan tiedonohjaussuunnitelma pitää saada tiedonohjausjärjestelmästä ulosluettua, mutta missään ei ole sovittu missä muodossa tai minkä yhteisen tietomallin/standardin mukaisesti. SÄHKE2 ei vaadi myöskään sitä, että tiedonohjaussuunnitelma pitäisi saada sisään luettua.

Tiedonhallintalailla pitäisi luoda painetta ja säännöksillä sekä määräyksillä käytännössä velvoittaa ohjelmantoyttajia noudattamaan yhteistä tietomallia/standardia. Ilman yhteistä tietomallia/standardia tiedonohjaussuunnitelmaa ei voida siirtää tiedonohjausjärjestelmästä kaikkiin muihin järjestelmiin ilman jokaisen järjestelmän kohdalla erikseen tehtäviä teknisiä ja tiedonhallintayksikön näkökulmasta kalliita ratkaisuja.

Vaikutusten arviointi

Tiedonhallinnan suunnittelu ja kuvaaminen:

-

Tietoturvallisuus:

-

Asian ja palvelujen tiedonhallinta:

-

Tietoaineistojen luovuttaminen ja sähköinen luovutustapa:

-

Tietoaineistojen säilyttäminen ja arkistointi:

-

Muuta huomioitavaa:

-

Kumpulainen Kaisa
Salon kaupunki